

Skriftlig beretning 2024

Af: Skoleleder Eva Hede

I den skriftlige beretning for 2024, har jeg valgt at fremhæve nogle af de overordnede temaer, som har været kendetegnende for skoleåret. Det vil være arbejdet med en ændret økonomistyring, nogle pædagogiske overvejelser, et forældresamarbejde i udvikling og tanker om skolens anvendelse af digitale værktøjer herunder brugen af AI.

Hverdagen og året for både elever og lærere var selvfølgelig præget af og fyldt med god, daglig læring og undervisning, trivselsfremmende aktiviteter og spændende foredrag, emne- og projektuger, infomøder for nye elever og forældre, ekskurssioner og lejrskoler, afgangsprøver – hvor jeg lige vil fremhæve et karaktergennemsnit på 9.0, hvilket er 2,3 point over kommunegennemsnittet og 1,7 over landsgennemsnittet, Sejerby, matematikfestival, tilbagevendende mærkedage, musical og teaterkoncert og både små og store koncerter med egne elever og udefrakommende kunstnere. Det velkendte i årshjulet med faste milepæle gør det overskueligt og kan give en følelse af forudsigelighed, hvilket mange har brug for.

Ændret økonomistyring

Bestyrelsen besluttede i 2023 at få præcist indblik i afdelingernes særskilte økonomi. Efter flere års fortællinger om og oplevelser med små årgange i grundskolen blev det nødvendigt at få be- eller afkræftet, hvorvidt et evt. underskud var afstedkommet af disse vilkår eller om indsatser andre steder var påkrævede.

I samarbejde mellem skolens bestyrelse og nyt revisionsfirma blev økonomien splittet op i de 4 afdelinger. Konklusionen var tydelig - efterskolens for lave elevtal og uændrede – til dels stigende - personaleantal gennem årene var primær årsag til underskuddet på bundlinjen.

Scenarier om både udvikling eller afvikling af efterskolen blev gennemgået og belyst ud fra både markedsføringsmuligheder, personalehensyn og et privatskoleperspektiv. Særligt forholdene om en tilbageværende grundskole blev

der regnet på, for hvilke forhold ville privatskolen stå i, hvis økonomien fra efterskolen udelukkende skulle løftes af privatskolens forældre og det statslige tilskud?

Skolen ville ende med at stå med en masse kvadratmeter, som først kunne bruges til undervisning efter gennemgribende ombygninger og renoveringer samtidig med, at det ville være nødvendigt med nedskæringer på alt det praktiske og delvist administrative personale. Altså en helt anden grundskole med helt andre og færre muligheder og tilbud, end vi er vant til. Det var ikke et ønskeværdigt scenarie.

Som nævnt var årsagen, at der gennem årene var tilført personale til musikefterskolen, uden at elevtallet var øget. Personalereduceringer var derfor uundgåelige og måtte iværksættes i begyndelsen af januar 2024.

Afskedigelserne skabte naturligvis mærkbare trivselsmæssige bølger blandt lærergruppen, selv om alle kunne forstå årsagen og behovet for handlingen. Det blev nogle svære måneder for både elever og medarbejdere at komme igennem, hvor det var svært at vise glæde over de gode resultater, vi samtidig kunne se vores markedsføringsstrategi medførte.

Elevtallet i privatskolen øgedes støt hen over skoleårets afslutning, men reduceredes igen med 9.kl.afgang, små 0.klasser og andre elevers skoleskift omkring sommerferien. Dog kunne vi nu finde ro i, at fyldte klasser i privatskolen ikke er en forudsætning for et overskud. På trods af ovennævnte udfordringer viser regnskabet alligevel et pænt overskud i 2024.

Pædagogiske tanker

Ifm. vores længerevarende indsats og arbejde med elevtrivslen, havde vi den 3. sep. besøg af læge og forsker, Imran Rashid, som gav sit bud på, hvad det er vi voksne står med for en opgave i at lære vores børn og unge (og os selv) at begå sig i den digitale verden, og hvorfor vi, i hans optik, har svigtet vores ansvar overfor en hel generation ved og at give dem lov til at færdes frit på diverse apps, sociale medier og ikke mindst hele internettet fra en uhyggelig tidlig alder. Lige nu påvirker den megen skærmtid særligt elevernes mentale sundhed og dermed deres trivsel.

Arbejdet med elevernes trivsel og dannelse blev i foråret derfor underbygget med et mobilforbud i skoletiden. Beslutningen om mobilfri skoletid var nem at tage netop pga. forskning og data om effekterne af elevers skærmvaner samt skolens egne oplevelser med mindre mundtlighed og udfordrede kommunikative kompetencer. Dog var alle elever ikke helt tilfredse med beslutningen og mente ikke, at de var blevet hørt tilstrækkeligt i denne sag. Det kunne de have ret i, men nogle gange må man blot give efter for fakta og evidens og dem der har mere og bedre forstand på tingene.

Samtidig gjorde chatbotten, ChatGPT, sit indtog og stillede alle prøveafviklende skoler i et ukendt dilemma, hvor snyd og samtidig fornuftigt brug af de tilgængelige redskaber blev grundigt diskuteret. Ingen var i tvivl om, at det ville blive meget svært (for ikke at sige umuligt) at lukke ned for samtlige søgemaskiner og AI-tjenester, da en stor del af prøverne kræver netadgang. Men muligheden for at tjekke elevernes besvarelser for ulovligheder, var på daværende tidspunkt ikke særlig kendte.

I skrivende stund er der stadig ikke taget højde for den åbenlyse gode anvendelse af AI til afgangsprøverne, men flere sporingsprogrammer og retningslinjer målrettet ulovlig brug af AI er oplyst af UV-ministeriet.

Med reformen i 2014 indførte vi på skolen lektiehjælp på alle årgange. I 2024 måtte vi dog erkende, at antallet af lærernes konfrontationstimer havde været støt stigende, eftersom der havde været indført lektietime, klubtilbud og afgangsprøver for 8.kl. i samme periode.

Med et stigende forbrug af timer på klasselæreropgaven kunne det ikke længere hænge sammen. Flere lærere oplever et voksende arbejdspress pga. en ubalance mellem tid til rådighed og opgavemængde, fordi læreren er blevet en større og større ressource for usikre (ofte unge) forældre. Og det kræver tid at sætte sig ind i de mange forskellige agendaer familierne har og ikke mindst implementere ændringer, tilpasse rammer og gennemføre opfølgninger, hvilket oftere og oftere bliver nødvendigt.

Et andet forældresamarbejde

Vi har til alle tider talt om, at børnenes karakter og adfærd ændrer sig. Det er der jo sådan set ikke noget underligt i. Når vilkår og muligheder omkring os ændres, ændrer vi vores vaner, rutiner og ikke mindst de normer, som igen påvirker og præger hele vores kultur og måde at forstå os selv på.

Men i skoleverdenen er det også forældrenes nye måder at gå til forældreopgaven på og forvalte ansvaret, som vi er optaget af. Forældrerollen i praksis vækker både nysgerrighed, undren og kræver flere kompetencer af lærerne omkring det enkelte barn.

Mange forældre virker usædvanligt usikre på deres opgave og ansvar som forældre, hvorfor klasselæreren i langt højere grad spørges til råds om både udvikling, opdragelse, familieliv, skilsmitter, deleordninger og generelle dannelse end tidligere.

Et vokset fokus på at beskytte barnet fra alt, hvad der tidligere var ganske naturligt; f.eks. at færdes på egen hånd i trafikken, klatre op og falde ned, give dem passende pligter og udfordringer, så de kan vise og opleve, at de lykkes, har resulteret i, at flere børn og unge i dag mangler en vigtig viden om egen formåen og begrænsninger, hvilke er fundamentalt i udviklingen af selvtillid og selvkontrol, som samfundet forventer og beror på, at alle behersker i en eller anden grad.

En stigende hensyntagen til individet og påkrævede individuelle hensyn gennem de sidste 25-30 år har bevirket, at flere børn og unge har svært ved at udskyde egne behov og indgå i et fællesskab, - en af vores væsentligste skoleverdier – netop fordi der er noget, som er større end den enkelte.

Som skole oplever vi, at flere børn og unge har svært ved at indgå i klassefællesskabet på fællesskabets præmisser. Hvis både elever og forældre har en forventning om, at alle individuelle behov skal tilgodeses, så udviskes det almene, kulturen og forståelsen for, at noget kan være mere rigtigt end andet. Der kan være plads til alle, men selvinklusion er lige så nødvendig som inklusion – ellers bliver det for ofte flertallet, som gang på gang betaler prisen for, at den enkelte skal rummes – og det gavner ikke elevernes læring, udvikling eller på sigt samfundet.

Når mine skolelederkolleger og jeg selv oplever flere og flere sager end tidligere med frustrerede forældre lande på vores borde, bliver jeg nysgerrig på, hvad der er blevet anderledes i samarbejdet siden, at klasselæreren ikke altid kan stå i opgaven på egen hånd som tidligere. Denne udvikling skal helst ikke tage fart, for så bliver det umuligt at finde tid til at udvikle på indhold og mål for elevernes læring. Som skole har vi en vigtig opgave i at hjælpe forældrene med at finde ind i det gode og konstruktive samarbejde og anvise dem en tydelig ramme for vores fælles, men meget forskellige ansvar, i elevernes dannelse, opdragelse og hele udvikling. Dette arbejde optager os meget og fører til mange gode og udviklende drøftelser og nye forståelser.

Anvendelse af digitale redskaber og kunstig intelligens

Det har siden 2010 været et fokusområde for skolen at følge godt med i udviklingen og anvendelsen af de muligheder, som internet og digitale platforme giver. Selvfølgelig skal eleverne have kendskab til og lære at benytte de værktøjer, som er tilgængelige og som kan udvide deres forståelse, opgaveløsning og viden om verden omkring dem. Men her kommer vi voksne også til at steppe op – for vi kender jo heller ikke værktøjerne. Vores udviklingskurve er i dette tilfælde lige så stejl (hvis ikke stejlere) som elevernes. Det kræver, at man som underviser ikke er bange for at vise sin uvidenhed, og at man giver sig selv lov til at stå i en undervisningssituation, hvor man IKKE har alle svar og IKKE kan fikse alt på et splitsekund, men er undersøgende, risikovillig og lige så uvidende og nysgerrig som eleverne. Læreren er ikke længere det alvidende opslagsværk, men i nogle tilfælde lige så uvidende og på bar bund som eleverne. Men tænk hvilke refleksioner og udviklende samtaler, der kan tages i fællesskabet mellem elever og lærere, når løsning eller retning ikke er givet for nogle af parterne.

Kunstig intelligens er kommet for at blive, og vi skal bruge og se det som en åbenbaring af nye muligheder, som både er tidsbesparende, kreativ, oplysende, kritisk, faktuel og funderet på al verdens data. Det er ret vildt!

Undervisningsministeriet har været tydelig i sin udmelding; alle skoler skal forholde sig til anvendelsen af AI, og fra skoleåret 25-26 skal der implementeres undervisning, hvor der gøres brug af mulighederne. Som privatskole har vi fortsat

vores frihed til at vælge de løsninger, som vi finder mest fornuftige og i overensstemmelse med vores læringssyn og værdigrundlag, men frivilligheden ophører ift. lysten til at anvende AI. Toget kører og farten sættes kun op, så det er med at springe på, hvis man ikke vil efterlades på stationen.

Det vil kræve ressourcer i form af kompetenceudvikling for lærerne samt øget forberedelsestid til gennemførsel af undervisningsforløb, hvor AI er det primære værktøj i tilrettelæggelse af undervisningen og tilegnelse af viden.

Samarbejdet med skolebestyrelsen

Der har de seneste år være udskiftninger i bestyrelsen. Nye øjne og spørgsmål er aldrig dårligt for udviklingen, så længe historikken, viden om og respekten for de tidligere valg og handlinger består.

Vi står igen i dag over for at modtage nye folk i skolebestyrelsen, og jeg vil selvfølgelig benytte muligheden for at takke Peter Ankerstjerne Brandt for hans mange år i bestyrelsen og ikke mindst de seneste år som formand. Tiden er inde til at nye udfordringer for Peter, og det er der fuld respekt for. Tak for indsatsen og samarbejdet og held og lykke med alt det, der venter. Vi har en lille vingave du kan hygge dig med og mindes de mange møder, snakke og timer bag skærmen med læsning af dagsordener. Mon ikke du finder ud af at bruge tiden på andre gode ting.

Som nævnt har det været nogle år med store og svære beslutninger omkring økonomi og personaleforhold. Enigheden har ikke altid været nem at nå frem til, men vores fælles mål: at være den bedste skole for nuværende og kommende generationer, hvor læring, trivsel og en sund økonomi er de basale byggesten, er vi heldigvis aldrig uenige om.

Tak til den samlede skolebestyrelse for mange gode drøftelser i det forgangne år. Jeg glæder mig til at se, hvem der sidder om bordet – og for bordenden - næste gang vi mødes den 3. juni.

Tak til mine dygtige medledere. Når jeg kigger på vores fælles resultater i og omkring skolen, bliver jeg stolt. Vores samarbejde er funderet på viden, handling og omsorg og er en væsentlig faktor for mit arbejdsmiljø.

Tak til alle medarbejdere på skolen. Ingen nævnt ingen glemt. Alle gør en uundværlig indsats hver eneste dag, for at vi sammen lykkes bedst med elevernes læring og livsmestring.

Med disse ord indstiller jeg beretningen til generalforsamlingens godkendelse.
Tak!

Eva Hede 2025